

L'astrologue de Vermeer Johannes (1632- 1675).
Selon le Midrash, Abraham était un astrologue qui avait vu dans les astres qu'il n'aurait pas d'enfant. Dieu lui annonça le contraire.

Traité shabbat

Pas de mazal pour Israël

Les rabbins du Talmud considèrent qu'il existe des déterminismes astraux, le mazal, mais que ceux-ci sont inefficaces à celui qui se soumet à la pratique des mitsvoth.

En effet, cette pratique situe le sujet directement en lien avec le Créateur, au-dessus des contingences naturelles.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קנו עמוד א וב'

אמר רב יהודה אמר רב: מניין שאין מזל לישראל - שנאמר +בראשית טו+ ויוצא אתו החוצה. אמר אברהם לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם +בראשית טו+ בן ביתי יורש אתי. אמר לו: לאו, +בראשית טו+ כי אם אשר יצא ממעיך. אמר לפניו: רבוננו של עולם, נסתכלתי באיצטגנינות שלי ואיני ראוי להוליד בן. אמר ליה: צא מאיצטגנינות שלך, שאין מזל לישראל. ... ומדשמואל נמי, אין מזל לישראל. דשמואל ואבלט הוו יתבי, והוו קאזלי הנך אינשי לאגמא. אמר ליה אבלט לשמואל: האי גברא אזיל ולא אתי, טריק ליה חיויא ומיית. אמר ליה שמואל: אי בר ישראל הוא - אזיל ואתי. אדיתבי אזיל ואתי. קם אבלט, שדיה לטוניה אשכח ביה חיויא דפסיק ושדי בתרתי גובי. אמר ליה שמואל: מאי עבדת? - אמר ליה: כל יומא הוה מרמינן ריפתא בהדי הדדי ואכלינן. האידנא הוה איכא חד מינן דלא הוה ליה ריפתא, הוה קא מיכסף. אמינא להו: אנא קאימנא וארמינא. כי מטאי לגביה שואי נפשי כמאן דשקילי מיניה, כי היכי דלא ליכסף. אמר ליה: מצוה עבדת! נפק שמואל ודרש: +משלי י+ וצדקה תציל ממות ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה. ומדר"ע נמי, אין מזל לישראל. דר"ע הויה ליה ברתא, אמרי ליה כלדאי: ההוא יומא דעיילה לבי גנא - טריק לה חיויא ומיתא. הוה דאיגא אמילתא טובא. ההוא יומא שקלתא למכבנתא, דצתא בגודא, איתרמי איתיב בעיניה דחיויא. לצפרא כי קא שקלה לה - הוה קא סריך ואתי חיויא בתרה. אמר לה אבוה: מאי עבדת? - אמרה ליה: בפניא אתא עניא, קרא אבבא, והוו טרידי כולי עלמא בסעודתא, וליכא דשמעיה. קאימנא, שקלתי לריסתנאי דיהבית לי, יהבתיה ניהליה. אמר לה: מצוה עבדת! נפק ר"ע ודרש: וצדקה תציל ממות ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה. ומדרבי נחמן בר יצחק נמי, אין מזל לישראל. דאימיה דרבי נחמן בר יצחק אמרי לה כלדאי: בריך גנבא הוה. לא שבקתיה גלויי רישיה. אמרה ליה: כסי רישך, כי היכי דתיהוי עלך אימתא דשמיא, ובעי רחמי. לא הוה ידע אמאי קאמרה ליה. יומא חד יתיב קא גריס תותי דיקלא, נפל גלימא מעילויה רישיה דלי עיניה חזא לדיקלא, אלמיה יצריה, סליק פסקיה לקיבורא בשיניה.

Talmud de Babylone traité Shabbath 156 a et b

R. Juda dit au nom de Rav : D'où le savons-nous les astres n'ont nulle influence sur Israël ? Car il est dit (Gn 15, 5) : "Dieu le conduisit (Abraham) dehors". Abraham dit au Saint, béni soit-Il : "Celui qui est né dans ma maison sera mon héritier ! – Non pas celui qui est né dans ta maison, mais celui qui sortira de tes entrailles (ib. 4)". Abraham dit : "Maître du monde, j'ai vu que selon ma conjoncture astrale je n'aurai pas d'enfant. – Sors de ces considérations astrales, car il n'existe pas une telle influence pour Israël. [...] Samuel enseigne aussi "point d'influence astrale sur Israël". Un jour Samuel et Abalat (un astrologue) étaient assis ensemble. Des gens passèrent pour aller à la campagne. Abalat dit : "celui s'en va, mais ne reviendra pas, car un serpent va le mordre. Si c'est un enfant d'Israël, dit Samuel, il reviendra." Ils étaient assis, et voici il revint. Abalat se leva vers l'homme et ouvrit son sac, un serpent était coupé en deux. "Qu'as-tu fait aujourd'hui ? demanda Samuel. – Nous avons l'habitude chaque jour de rassembler le pain de chacun puis nous mangeons ensemble. Aujourd'hui l'un de nous n'avait pas de pain. Devant sa gêne, je dis aux autres : aujourd'hui c'est moi qui rassemble les pains. Quand ce fut son tour de tendre le pain, je fis comme si je le recevais de sa main, pour lui éviter la honte. – C'est là une bonne action. Et Samuel de conclure (selon Pr 11, 4) "la bonne action délivre (repousse l'heure) de la mort", mort accidentelle ou mort naturelle. Nous apprenons aussi de R. Aquiba. Celui-ci avait une fille, qui selon des astrologues, aurait dû mourir dans un jardin, mordu par un serpent. Cette prédiction inquiétait son père. Un jour sa fille retira sa pince de cheveux et l'enfonça dans une paroi et creva les yeux d'un serpent. Le lendemain sa pince portait le serpent qui pendait. Son père demanda ce qu'elle avait fait. "Hier un pauvre est venu et a appelé. La famille mangeait et ne l'a pas entendu, je l'ai entendu et lui est donné ma part de repas. – Voilà une bonne action dit R. Aquiba. Il cita le verset "la bonne action délivre (repousse l'heure) de la mort", mort accidentelle ou mort naturelle. Nous savons aussi de R. Nahman fils d'Isaac qu'il n'existe aucune influence astrale pour Israël. Des astrologues avaient prédit à sa mère qu'il serait un voleur. Elle ne le laissait jamais la tête nue et disait : "garde ta tête couverte, afin que la crainte du Ciel soit avec toi et prie toujours la miséricorde divine", mais lui ne comprenait pourquoi elle lui disait cela. Un jour étudiant sous un palmier, sa capuche glissa de sa tête. Il leva les yeux et aperçut (les fruits) de l'arbre. Il fut alors tenté : il monta sur le palmier et coupa une grappe de dattes avec ses dents.